

Rutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2.—
 Poolaastas „ 1.—

Ilmub 1–2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsuseteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.
 Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 3-57

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru laiuses.
 Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 11

30. novembril 1932 a.

IX aastakäik

Põhiseaduse „elastiline” tõlgitsemine.

Riigikogu poolt on 25. skp. vastu võetud „Riigi eelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise seadus”. See seadus on lühidalt ristitud „volitusseaduseks”, millega öelda tahetakse, et selle seadusega annab riigikogu vabariigi valitsusele õigused niisuguste korralduste maksmapanekuks, mis põhiseaduse järgi peaksid sündima seadusandlikus korras, s. t. riigikogu enda kaudu.

Viimasele arvamisele vaieldakse aga teiselt poolt vastu. Nii väidab kohtu- ja siseministeeriumi nõunik J. Klesment, kes valitsuse esindajana riigikogus kõnesolevat seadust kaitsnud ja kelle arvamisi selle tõttu enam-vähem ametlikkudena võtta peaks tohtima, „Vaba Maas” (nr. 272 s. a.), et „on juriidiliselt täieliselt ebatäpne kõneall olevat seadust nimetada „volituste seaduseks...”. Ta ei anna valitsusele mingisuguseid volitusi, ei anna riigikogu oma käest ära mingit võimu, mis põhiseadusega tema peale pandud, vaid seaduseandja annab vabariigi valitsusele õiguse korraldada tema poolt antud seaduse piires küsimusi üksikasjalikult.“

Meile näib siiski, et selle arvamiseiga ühineda ei saa. Kõneall oleva seadusega antakse vabariigi valitsusele õigus muude seas vähendada seadustega määratud tasu- ja kulunorme, mille all on mõeldud muidugi kõigepealt riigiteenijate palku. Põhiseaduse § 84 aga ütleb „Ei tohi kellelegi riigi kulul paukikut, vaevatasu või muud tasu määrata muidu kui sellekohase seaduse põhjal“. Siit on selge, et ka riigiteenijate palgad peavad seadustega olema kindlaks määratud. Põhiseaduse

§ 35 põhjal teostab aga seadusandlikku võimu riigikogu; seda võimu pole temale põhiseadusega lubatud edasi volitada. Hra J. Klesment püüab neist põhiseaduse karidest mööda tüürida seletusega, ei olla tarvis, „et tasunormid peavad olema määratud seadusega, vaid seaduseandja võib ka määrata üldised alused, milleks on praegusel korral kõneall olev § 2 ja maksivad tasumaksuste üldised eeskirjad, ning määrata, et tasunormid määrab valitsus.“ Sellise põhiseaduse tõlgitsusega ei saa kuidagi ühineda. Maksetava tasu suurus, tasunorm, on niivõrt oluline osa seadusest, mis peab olema tasumaksmise aluseks, et seadust, kus need puuduvad, ei saa lugeda tasumaksmise aluseks. Ei saa ometi tõlgitseda põhiseadust nii, et riigikogul tarvitseb ainult vastu võtta õieti seaduse peakiri, kuna kõik muu, ka kõige olulisemad seaduse osad, selle alused, jäävad korraldada valitsuse määrustele. Ei olegi sellest veel väga palju aega tagasi, kui mõned erakonnad, kes nüüd on asunud hra J. Klesmendi poolt kaitsitud seisukohtadele, just vastupidisel arvamisel olid. Tuletame vaid meele vaidlusi riigikogus n. n. „raamiseaduse“ ümber, millega valitsusele taheti anda õigus riigiteenijatele arstiabiandmise küsimust korraldada. Siis leiti, et see seaduse eelnõu põhiseadusepärane pole, kuigi selles antava arstiabi määr hoopis üksikasjalikumalt oli fikseeritud ja seega valitsuse määrusandlusele palju kitsamad piirid olid tõmmatud, kui praeguses „volitusseaduses“.

Kõik see, mis oleme öelnud tasude kohta, maksab ka kõneall oleva seadusega valitsusele antavate maksustamisõi-

guste kohta. „Ühtegi avalikku maksu või koormatust ei või kellelegi peale panna muidu kui seaduse alusel“ ütleb põhisead. § 83. Hra J. Klesment arvab küll jällegi, et „ei ole põhiseaduse kohaselt sugugi nõuetav, et seaduses endas peavad leiduma kõik üksikasjad, vaid seadus võib määrata ka ainult üldise aluse (meie sõrend.), lähema küsimuse korraldamise jättes määruseandja hooleks.“ Kõneall olevas seaduses olevat selliste üldiste alustena ette nähtud maksjate kontingent, tingimused, millele peavad vastama maksud, samuti ka üldised piirid, milleks võetakse maks, nimelt riigikassa puudujääkide katteks ja tööpuuduse vastu võitlemiseks. Ometigi on seaduses määramata maksu kõige tähtsam alus, — võetava maksu määr. Ilma selleta aga ei või juttugi olla maksustamisest seaduse alusel. Seda endastmõistetavat nõuet ei suuda väärata ka hra J. Klesmendi katse välja lugeda põhiseaduse §§ 77. ja 83. kõrvutamist, et omavalitsuste poolt võetavate maksude aluseks peab olema tingimata ka maksimumäär, kuna aga riigi poolt võetavate maksude puhul § 83 seda ei nõudvat. Nii üks kui teine maksustamisviis võib sündida ainult seaduse alusel ja nii ühel kui teisel juhul peab seaduses, mis maksustamise aluseks on, olema ära määratud ka maksimumäär. Et põhiseaduse §§ 77 ja 83 sõnasõnalalt ühteviisi formuleeritud pole, see asja ei muuda: siin on üht ja sama seisukohta ainult erinevate sõnadega väljendatud.

Hra J. Klesment väidab, et „kõneall olev seadus on üks näide meie põhiseaduse elastikkusest.“

Meie arvates oleks vist õigus pidada seda seadust näiteks, kuivõrt „elastiliselt“ meil põhiseadust tõlgitseda osatakse ja sõandatakse. Ja seda kahjuks mitte enam esmakordselt, tuletame vaid meele

omaaegset maksuseaduse mõiste tõlgitsemist, kui võõrandatud mõisate eest tasumaksimise seadust taheti rahvahäätelusele viia.

On selge, et praeguse olukorra ja poliitiliste jõudude vahekorra juures meil seesuguse tõlgitsemisega paratamata leppida tuleb, kuid õigusliku kindluse tunnet sel viisil kodanikes küll ei kindlustata.

Selle seaduse terav ots on sihitud palgateenijate, eriti riigi- ja omavalitsuse-teenijate vastu, sellepärast on riigiteenijail küllalt põhjust murega tulevikku vaadata. Kui selle seadusega antavate volituste tõlgitsemine ja realiseerimine sama „elastiliselt“ sünnib, kui nüüd põhi-seaduse tõlgitsemine, siis võib lähem tulevik meile veel suuri üllatusi tuua.

Riigiteenija.

„Ohvrimeelne“ koolidirektor.

Ajalehtede teatel olevat keskkooli direktor A. Veiderman Õpetajate Liidu kongressil seletanud, et riigiteenijad ei soovivat mingit ohvrit kanda. Mis on tahtud sellega öelda? Ei või ju hra A. Veidermanile ometi teadmata olla, et riigiteenijate suur mass on kogu Eesti riigi kestusel ohvert kandnud, saades tunduvalt vähem palka, kui vastavad teenijad eramajanduses.

Ei või hra A. Veidermanile teadmata olla ka need ohvrid, mis on riigiteenijail nõutud eriti viimastel aastatel nende tasude kärpimise (arstiabi vähendamine, pensionikapitalimaks, otsekohene palkade vähendamine) ja koosseisude kokkutõmbamise ning sellega seotud töötaoleku näol.

Ei või hra Veidermanile teadmata olla, et riigiteenijad kõigele sellele vaatamata nüüdki nõus on uusi ohvreid kandma, kui see üldsuse huvides paratamatu on, sest avalikul deklaratsioonil, kus see must-valgel väljendatud, on ka Eesti Õpetajate Liidu allkiri ja hra A. Veiderman kuulub ometi selle Liidu juhatusse.

Kõigele sellele vaatamata aga hra A. Veiderman sõandab avalikult tõendada, et riigiteenijad ei olevat nõus mingit ohvrit kandma. Jätame hra A. Veidermani kaasteenijate, lastevanemate ning lõppeks kogu avaliku arvamise otsustada, kuidas niisugust teguviisi hinnata.

Kuid et kord juba jutt on ohvritest, siis olgu meilegi lubatud tähelepanu juhtida hra A. Veidermani enda suurele ohvrimeelsusele.

Mäletavasti pidid käesoleva aasta suvel tööpuuduse vastu võitlemise otstarbel teenistusvahetuste korraldamise seaduse alusel mitusada riigi- ja omavalitsuse-teenijat, kelle abikaasad ka riigi või omavalitsuse teenistuses, omad kohad loovutama tööta kodanikele. Mõnele perekonnale tähendas see õieti suurt ohvrit, eriti muidugi neile, kus teenistuses jääva abikaasa sissetulek vaevalt ulatas selles seaduses ettenähtud alammääran, s. o. 90.— resp. 140.— kroonini. Muidugi oli ohver seda väiksem, mida suurem oli allesjääva abikaasa teenistustasu. Selle seaduse teostamisel tehti aga vabariigi valitsuse poolt terve rida erandeid ja meie teades oli hra A. Veiderman üks neist, kellele see erand tehti, sest vaatamata sellele, et tema kuulub nende väheste riigi- ja omavalitsuse-teenijate hulka, kelle mitmesajakrooniline kuupalk võimaldab inimväärilise ülespidamise, jäeti ka tema abikaasa teenistusse edasi ja meie pole seni kuulnud, et hra A. Veiderman omas suures „ohvrimeelsuses“ selle vastu protesteerinud oleks. Kommentaarid on vist üleliigsed.

destki on suur osa antud mittevabadussõjalastele. Kümned tuhanded töölisi, palgateenijaid, kes vabadussõjast osa võtsid, pole võinud undki näha asundustalust ja sellega kaasaskäivate soodustust, vaid on pidanud näljapalkade eest orjama, et riik võiks jagada soodustusi asunikele. Ja kui nad nüüd enam nõus ei taha olla sellise seisukorra edasikemise — siis teotavat nad vabadussõda! Just nagu me vabadussõjast ainult selleks võidelnud oleksime, et asunikke jäädavalt teiste rahvakihtide sõdade võtta, või üldse vabadussõjast osavõtjatele mingisuguste materjaalsete tasude eest. Siis oleks see vabadussõda parem küll pidamata võinud jääda!

Õnneks polnud siis rahva saamahimud veel niikaugale areneda jõudnud, et iga lahingu eel oleks küsitud: aga mis saan ma selle eest näpuvahele või peopeale? Siis oli veel idealiste, kes sõandasid võidelda Eesti omariikluse kui kõrgema moraalse väärtuse eest, aga mitte mingisuguste saamahuvide pärast. Ja kui nüüd juletakse tulla neid sarnastama asunikest saamameestega, nii nagu nad meil avalikkuses esinevad, siis on see küll mõeldavalt suurim ja raskem nende ja vabadussõja mõtte teotamine.

Sellega ei taha me kuidagi ütelda, nagu ei oleks meie maareform tarvilik olnud ja et võõrandatud maadele asujatele poleks tarvis olnud abi anda. Ei, seda mitte; samuti kui mitte seda, nagu poleks maid tulnud anda esimeses järjekorras vabadussõjast osavõtjatele. Maareform oli tarvilik, tarvilik oli ka asunike toetamine, nende jalule aitamine, kuid see, mis meil sündinud ja ikka edasi sünnib on hoopis midagi muud; see ei ole enam ajutine toetus, vaid otsekohene riigipensionile võtmine. Samuti ei saa meie sellega nõus olla, et seda kõike nõutakse ja antakse *tasuna* vabadussõjast osavõtmise eest, vähemalt suure osa asunike suhtes mitte. Nagu juba tähendasime, ei võidelnud need, kes tasu vast kõige enam ära teeninud, mitte tasu saamise mõttes, pole seda paljud ka nõudnud ega saanudki; küll on aga asunike seas praegu palju selliseid „kangelasi“, kes võitluspäevil olid kõike muud kui sangarid. Nende ridade kirjutaja on vabadussõjas nii mõndagi praegust asumikust-„kangelast“ pidanud ähvardustega, isegi relvadega sundima vaenlasele vastu panema. Nüüd on samad mehed aga kangelased, kes oma „vägitegude“ tasuks on saanud kõik, mis iganes soovitud, kuid sellega ikka veel rahul pole. Näib, et Eesti rahval tuleb läbi teha veel teine vabadussõda, nimelt asunikega, enne kui ta tõsiselt saab asuda oma põhiseaduses väljendatud kõrgete ülesannete juure — looma riiki, mis on rajatud õiglusele ja üheõiglusele, mis oleks pankiks praeguste ja tulevastele põlvetele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus.

Peaks aga siiski võidule pääsema asunike mõtteviisi ja arvamine, et vabadussõjast osavõtt õigustab otsekoheste varanduslikkude tasude saamist, siis ei jää neil vabadussõjalasil, kes seni pole saanud ei maad ega nendega kaasas käivaid soodustusi, mis, ehkki asunike arvates pole „jumal teab kui suured“, siiski iga asundustalundi kohta keskmiselt ulatavad tuhandetesse kroonidesse, siis ei jää neil üle muud kui hakata samuti riigilt nõudma, et ka nende teeneid vähemalt samal määral tasutaks.

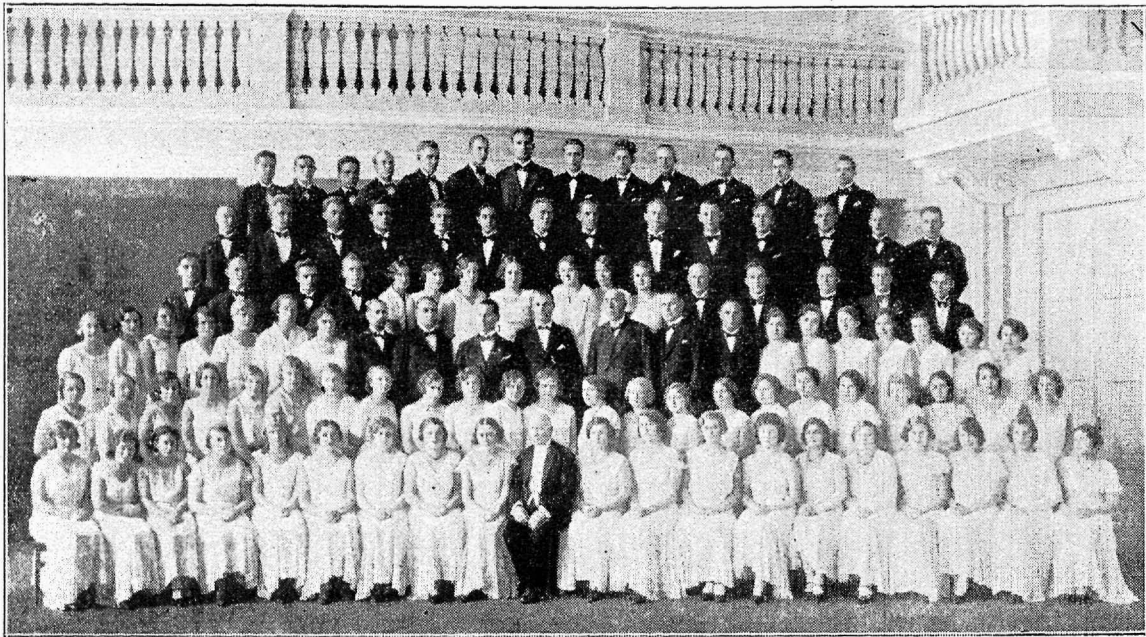
Vabadussõjalane-riigiteenija.

Asunike soodustused olevat kõik auga teenitud.

Riik sipleb suurtes majanduslikkudes raskustes; kulude-tulude tasakaalu viimine muutub päev-päevalt raskemaks, kuigi kõik võimalikud kärpimised eelarve nii materjaal- kui personaalosas ammugi juba ära kasutatud. Kes aga kõigest sellest midagi teada ei taha ja riigilt ikka ja ikka uusi toetusi, soodustusi, preemiad, uusi laenusid ja seniste laenuude protsendite alandamist, riigi kanda võtmist, võlgade kui mitte täielist, siis vähemalt osalist kustutamist, moratooriume, igasugustest maksudest vabastamist jne. jne. nõuavad, need on üks osa põllumehi, eriti aga asunikud. Nende isul ei näi enam otsa ega äärt olevat. Ja kui nüüd viimasel ajal teiste rahvakihtide poolt, kelle tasku arvel kõik need senised kui ka tulevased soodustused jagatud, selle vastu protesteerima on asunud, nõudma on hakatud, et ükskord ometi lõpp tuleb teha sellele ühedelt võtmisele ja teistele jagamisele, siis nüüd tõstavad asunikud hädakisa. Neile tehtavad verist ülekohut! Kuulake ainult, mis kirjutab „Maaleht“ (nr. 124 s. a.)! „Asunike vastu on käimas ennekuulmata inetu aktsioon“. „Linnaerakondade häälekandjad nimetavad asunikke saamameesteks, omakasupüüdjateks, kes riigilt rohkem saanud, kui seda väärisksid jne.“ Edasi

küsitakse, kes siis meie asunikud olevat ning vastatakse: „Meie asunikud, need on kümned tuhanded Eesti mehed, kes vabadussõjas oma vere ja hingega kodumaa vabastasid ja Eesti vabariigi löid... need on meie rahva paremad pojad, kes oma kannatuste, vaeva, kohusetäitmise ja isikliku vahvuse eest riigilt lapikese maad said...“ Siiski olla nende üllaste kangelaste hulgas „ka osa endistest mõisatöelistest ja moonakatest...“, kes aga maa-jaamise õiguse ka täiesti ära teeninud olevat. Ja kõige selle juure veel: „aeg oleks loobuda muinasjutust, nagu oleks meie noorpõllumehed-asunikud riigilt jumal teab kui suuri soodustusi saanud... Asunik ei ole midagi ilma saanud.“ Sellepärast, „asunikke söimates söimate meie vabadussõjalasi ja ühes sellega meie riigi loomise raskemat heitlust — vabadussõda.“ Nii et, ärge jumalapärast asunikke puutuge, andke aga neile viimata kõik, mis neil iganes meele peaks tulema nõuda, sest muidu teotate meie vabadussõda ja selle kangelasi! Kas võib suuremat jaburdamist ja enese võõraste sulgedega ehtimist üldse ette kujutada?

Vabadussõjast võttis osa ligi 100.000 eesti meest, asundustalusi on aga üldse ainult 30.000—35.000 loodud ja nen-

Raudteelaste kultuur-ühing „Raudam” 10-aastane.

20. novembril s. a. raudteelaste kultuur-haridusühing „Raudam“, Tallinna Raudteelaste Kodu ruumes korraldatud juubeli-aktusel, tuletas meele oma sünni 10. aasta eest. Seda „Raudami“ tähtpäeva oli austama tulnud kaunis arvurikas raudteelaspere. Aktus-peo avas ühingu esimees A. Mänd, kandes ette lühikese ülevaate ühingu 10. aastastest tegevusest, millele järgnesid tervitused. Teedeministri ja teedeministeeriumi ametnike poolt tervitas jubilaril ministriabi ins. K. Jürgenson, raudteevalitsuse poolt — abidirektor O. Raudsep. Hra K. Jürgenson ühtlasi andis üle ka Lauljate Liidu läkituse, millises viimane, õnnitles jubilaril, tunnustab tema laulukoori parimate kooride hulka. E. Haridusliidu poolt tervitas hra Vender, Raudteelaste Hoolekandehinguga poolt dr. Kukk, Raudteelaste Keskhinguga poolt hra Rukki, Tallinna Meeste Lauluseltsi poolt hra Renter, Nõmme Rahvaulikooli Seltsi poolt hra Truusmann, Raudteelaste Tarvitajateühisuse ja 2. Tallinna Ühispanga juhatus poolt hra Maurer, Kontorijõudude kutsehinguga poolt hra Jõgi, Tallinna Raudteelaste Kodu juhatus ja Raudtee Tööliste ühingu poolt hra J. Normann, Jaamaametnike kutsehinguga poolt hra Toom, Kristliku Raudteelaste ühingu poolt hra Klaare, Teemeistrite kutsehinguga poolt hra Renter, Raudteelaste Karskusühinguga poolt hra Langebraun. Peale selle tuli hulk tervitustelegramme: FMO'lt Tallinnas, Tallinna Rahvaulikooli Seltsilt, Tallinna Koolinoorsoo Muusikaühingult, Raudteelaste Vabadussõjalaste Liidult, A. Reilt ja p. muudelt.

Huvitav on märkida, et mõte lauluühingu asutamiseks, nagu seda oli kuul-

da esimehe poolt ettekantud aruandest, tekkinud rongis, nimelt sõidul Tapalt Tallinna, septembris 1922., mil raudteelased olnud ühe oma kaasvõitleja maamulda sängitamisel. — „Leiti, — ütleb esimees, et parem vahend tunnete väljendamiseks olgu see kurbuses või rõõmus, on laul. Laulus leidsid lohutust meie esivanemad orjaajal ja laulus ärkas me rahvustunne, mille tulemuseks on see, et oleme iseseisvaks rahvaks saanud“...

Rongil tekkinud mõte teostus. Lühikese aja jooksul oli koondunud asutatud laulgruppide üle 70 laulusõpra. Koori juhtimisele asus Mart Normak, organiseerimise töid korraldasid Ekhard Kõresaar ja Carl Rode. Raudteevalitsuse lahkelt toetusel muretseti klaver ja võimaldati lauluharjutusteks kasutada ametruume.

18. detsembril 1922. a. oli registreeritud ka ühingu põhikiri, mille koostajateks olid A. Melenčuk, T. Tamm ja C. Rode. Esimene juhatus valiti 23. jaanuaril 1923 järgmises koosseisus: Aleksander Mänd (esimees), Aleksander Melenčuk (abiesimees), Carl Rode (sekretär), Theodor Tamm (abisekretär) ja Karl Leufeldt (laekahoidja).

Kümne aasta kestel oli ühingu arenemisele kõige suuremaks takistuseks oma ruumide puudus. Tehnika tänaval asuvad raudteemajad anti üle Riigi Tööstuskoolile ja Raudteevalitsus, üürnikuna, asus kaugele linnaservale Peetri ja Volta tehaste ruumesse, mille tõttu harjutuste korraldamine raudtee ametruumes muutus võimatuks. Tuli ruume üürida väljaspoolt. See omakorda võõrutas hulga laulusõpru-raudteelasi koorist eemale. Ühingu laulukoori tervenemise ajajärg

algas uuesti 1929. aasta sügisel, mil koorijuhil kohale tuli Karl Leinus, kes oma energilise tööga koori niikaugele viis, et see juba 16. märtsil 1930. a. võis esineda kontserdiga „Estoonia“ kontsertsaalis, kus ettekannet kiitvate otsuste osaliseks sai ja Raudami laulukoor seega parimate kooride hulka pääsis. Praegu on kooriliikmete arv: 149; ühingu üldse liikmeid 324. Paralleelselt laulukooriga on „Raudam“ tegutsenud raudteelaste raamatukogu eest hoolitsemisega. Praegu on endisest veneaegsest raudtee raamatukogusest saanud korralik raamatukogu, kus üle 5.000 köite igasuguseid raamatuid.

Teistesse raudteelaste kaasorganisatsioonides on „Raudam“ suhtunud alati heatahtlikult ja vastutulelikult, toetades neid pidudel oma laulukoori- või muude ettekannetega, mida kinnitati ka jubilarile öeldud tervituskõnedes.

Praegu on „Raudami“ juhatus koos seis: A. Mänd (esimees), A. Silber (abiesimees), P. Lipinsky (sekretär), A. Michelson (abisekretär), A. Taft (laekahoidja), K. Ritter (varahoidja) ja K. Kook (ametita liige).

Surma läbi lahkus juhatuses käesoleva aasta augustis kauaaegne abiesimees ja asutaja liige A. Melenčuk, kelle kalmukünkale ühingu juubelipäeva hommikul laulusõbrad kimbu lilli asetasiid, lauldes kadunule: „Muru kasvab mulla peale“...

Aktus, mis algas kell 12 kestis kuni kella 3. Kaheksale laulusõbrale, samuti ka ühingu esimehele hra A. Mänd'ile annetatati „10-ne aastase tegevuse“ rinnamärgid. A. M.

**Elagu ühistunne —
kõik palgavõitlusse!**

Eesti Ühistegeline Liit palgateenijate-töölise vaenlaste hulgas.

Palgakärpijad võivad rõõmustada: — nende pere on suurenenud jälle ühe liikme võrra. Sedakorda on palgateenijate vaenlaste ridadesse asujaks — ärge ehmatage! — Eesti Ühistegeline Liit! Kes seda muidu ei usu, võib omale muretseda selle liidu häälkandja „Ühistegelised Uudised“ nr. 46 s. a., kust tema must-valgel lugeda võib: „Ometigi peaks palgateenijail päevaselge olema, et palku ei saa hoida kunstlikult kõrge ajal, kus kogu elamise kulutuste tendents areneb alanemise suunas. Võetagu palkade alandamist kui paratamatust, kuid seal juures otsitagu ise ja nõudku selle maailma suurte, et leitaks võimalusi elumaksumuse alandamiseks.“ Ametnikule polevat tähtis saadav absoluutne rahasumma, vaid ainult see, palju ta selle eest saab muretseda elamistarbeid.

Võime lugupeetud „Ühistegelisi Uudiseid“ rahustada: nii targad olid palgateenijad juba ammugi; see, et tähtis pole palgana saadav raha summa, vaid see, mis selle eest osta võib pole meile mingiks uudiseks. Küll on aga meile uudiseks „Ühist. Uudiste“ arvamine, et meil palku kunstlikult kõrge hoitavat. Meie ei tea, kas „Ühistegelised Uudised“ on seni maganud talveuid või on jumal neid millegi pärast nuhelnud kuulmisenägemise kaotamisega, et nad sellest midagi veel kuulnud pole, et Eesti palgateenijate tasud *madalamaid* on terves kultuurmaailmas ja et neidki madalaid palku juba mitu aastat järjekindlalt vähendatakse ning et elumaksumus sellele vaatamata kuigi tunduvalt alanenud pole, nagu seda „Ühist. Uudised“ samas artiklis isegi tunnustama on sunnitud. Alanenud on peamiselt ainult nende põllumajanduse saaduste hinnad, kus hinnamääradeks on maailmaturg. Ometi moodustab töötasu just nende saaduste hinnas võrdlemisi väga väike osa. Seal aga, kus maailmaturu hinnad mitmesuguste kunstlike takistuste (toll, monopolid, sisseveokeelud jne.) tõttu ei pääse mõju avaldama, pole märgata peaaegu mingisugust hindade alanemist, enne juba tõusu, kuigi töötasu nende saaduste väärtuses tihti hoopis suuremat osa mängib kui põllumajanduse saaduste juures. Kas ei mõtleks „Ühistegelised Uudised“ kord ka selle peale. Ja kas ei mõtleks nad kord ka selle peale, milleks seda palkade vähendamist siis üldse vaja on, kui palga reaalkaartus endiseks jääks? Meie arvates on sellel vähendamisel ainult siis mõtet, kui keegi sellest kasu saab; on aga asi nii, siis peab ometi ka kahjusaja olemas olema, sest kust peaks siis muidu see kasu tulema. Arvame, et võime „Ühistegeliste Uudistele“ selle saladuse avastada: kahjusajaks on palgateenija, niipea kui palkade vähendamine käib lubatud elumaksumuse alandamise eel. Senised kogemused tõendavad seda küllalt selgesti. Sellepärast peaks ehk „Ühisteg. Uudistele“ selge olema, et nüüd aeg oleks küsimust lahendada asuda elumak-

sumuse vähendamise poolt otsust. Andatagu enne tunduvalt elumaksumust ja alles siis kõneldagu palkade vähendamisest.

Meie arusaamise järgi peaks just ühistegeluse elumaksumuse alandamisel esirinnas sammuma, peaks tema kohuseks olema otsida ja leida teid, kuidas seda edukamalt teostada, mitte aga rahva ostujõu vähendamise propageerimisega majanduslikku surutist veelgi süvendada püüdma. Kuidas aga mõnel pool meie ühistegeliste asutustes sellest elumaksumuse alandamisest aru saadakse, seda näitab väga kujukalt Tallinnas ühe suurema tarvitajate — nimelt tarvitajate — ühingu hiljutine tegevus. Ühe riigiteenija vanemil Saaremaal oli tänavu meesaaq õnnestunud ja kuna kohapeal see vaheltkauplejaile pool-muidu oleks tulnud ära anda, saatsid nad selle realiseerimiseks Tallinna pojale-riigiteenijale. Viimane pöördus tähendatud tarvitajate ühingu poole ja arvas, mis talle seal mee kilo eest pakuti? Just niisamapalju, kui sama ühingu kauplusis väljamüües võeti mee naelast, s. o. 400 grammist; — rohkem makstes ei tulevat nemand omaga välja. Teiste sõnadega, see tarvitajate ühingu peab kaupam müüma 150% kallimalt, kui ise sisse ostes, muidu ei tule ta omaga välja! Ei ole siis muidugi mingi ime, et meil elumaksumus kuidagi alandada ei taha, kui juba tarvitajateühingud niisuguse vaheltkasuga kauplema peavad. Siia juure olgu lisatud, et nimetatud tarvitajate ühingu teenijakonna palku korduvalt on vähendatud.

Meie arvates teeks Ühistegeline Liit palju paremini, kui ta rohkem tähelepanu pühendaks oma otsekohestele ülesannetele ja selle ette hoolitseks, et niisugused kurioosumid ühistegelistes ettevõtetes esineda ei võiks, selle asemel, et üleoleval toonil, nagu seda kõnesolevas artiklis tarvitatakse, teistele ette heita ühekülgsust ja pealiskaudsust, ühegi mõtte lõpuni mitteläbitöötamist. Kui võrd aga „Ühisteg. Uudiste“ enda seisukohad on järjekindlad ja läbitöötatud, seda näitab see, et kõnesolevas artiklis tõendatakse, juuremaks teraviljale olevat arvesse võttes meie kliima ning asukoha tingimusi ja neist olenevaid võistluse võimalusi teiste maadega, rohkem õigustatud kui võile. Järgmises „Ühist. Uudiste“ numbris (nr. 47 s. a.) aga väidetakse just sellele risti vastu, et arvesse võttes neidsamu asjaolusid, meie oludes on loomulik edendada karjamajandust, kuna „teravilja turul võistlemisest ei maksaks meil unistadagi.“ Eks ole väga järjekindel ja lõpuni mõeldud seisukoht! Saab näha, milline on see seisukoht järgmises numbris!

Ühistegeline Liit ärge unustagu, et ühistegeliste ettevõtete üheks suuremaks kandjaks ja toeks on palgateenijate-töölised ja et nende ostujõu vähendamise propageerimisega saetakse oksa, millel ühistegeluse ise istub.

madalamal ei seisa ta senisest kohast. (Rtn. s. §§ 17—18).

Kuna reservi olevat ametnik riigiteenistuses aktiivseltingisuguseid ülesandeid ei täida, erateenistuses olek samal ajal temale keelatud pole ja reservitasu saamiseks mõju ei avalda, teistest küljest aga reservi viimine peaaegu alati tähendab ka teenistusvahekorra lõpulikku likvideerimist, sest reservist uuele kohale ülevõtmised on tegelikult osutunud erandjuhtumuseks, siis võib seda reservitasu sisuliselt vaadelda, kui kahjutasu kaotatud teenistuse ja pensioniõiguste eest. Igatahes mingit teist tasu nende õiguste kaotamise eest praegu maksavad seadused ette ei näe, ehkki pensioniõiguse kaotamine pärast pikemaajalist teenistust ametnikule õige suurt varanduslikku kaotust, riigile aga sama suurest kohustusest vabanemist, teiste sõnadega — tulu tähendab. Sellepärast tuleb seda tasu, mille ülemääraks on 4,5 kuu palga suurune summa, väga väikeseks pidada. Ja kui veel arvesse võtta, et ametkoha kaotamise puhul vallandamine enamikul juhtudel päeva-pealt, ilma mingisuguse etteatamiseta, sünnivad, vähemalt seni nii on sündinud, siis tuleb see tasu õieti arvata ainult tasuks teenistuse kaotamise eest (kohaliku kombe kohaselt vanemaile ametnikele sel juhul maksetakse kolme kuu palk) kuna tasuks pensioniõiguse kaotamise eest (kui teenistus alla 25 a. kestnud) peaaegu midagi ei jää.

Siiski kipub seegi väikene tasukene mõnele eriti agarale „kulude-kärpijale“ pinnaks silmas olema ja sellepärast otsitakse teid, kuidas selle maksimisest mööda hiilida. Eriti silmapaistvalt on niisugused tendentsid nähtavale tulnud põllutöömisteeriumis, kus ametkohti, mis lähemal ajal koondamisele võiksid tulla, enne seda püütakse ülemääraste kohtadeks ümber muuta; sest viimaste kaotamise puhul seal teenivad riigiteenijad reservi ei viida.

Muidugi on niisugune teguviis lubamatu ja tõendab ainult veel kord, kuidas meil riigiteenijaid kohelda juletakse ning sealjuures rahvale seletada, et riigiteenijad pole riiklikult mõtle element, kui nad niisuguse ülekohtu vastu protesteerida soovivad.

Olukord siiski niisuguseks jääda ei tohi. Riigiteenijate kutseorganisatsioonide ülesandeks jääb selle vastu võidelda; veel enam — võidelda selle eest, et kõigile riigiteenijatele, kes teenistusest peavad lahkuma mitte oma süü pärast või oma vabal tahtel, vaid asutuse ümberkorraldamiste tõttu, maksetaks teatud kahjutasu, mille suurus oleneks tema teenistustasu suurusest ja teenistuse kestusest. Ei või ometi lubada, et inimeselt, kes paarikümneaastase teenistusega omandanud pensioniõigused, mille väärtus tuhandettesse kroonidesse ulatada võib, need õigused ilma mingisuguse tasuta ära võetakse, sest sisuliselt on selline vallandamine pensioniõiguste tasuta võõrandamine.

Ometi pole meil riik kõigi kodanike vastu nii karm. Andes asunikule tüki oma maast ajutisele rendile ühes õigusega, et teatud aja (6 a.) möödudes asunik selle maatüki võib saada põlisele pidamiseks või omanduseks osta, ei või riik mõeldagi enam selle põliseks pidamiseks saamise või omanduseks ostmise õiguse tasuta tagasivõtmisele, olgugi et riik asunikult mingisugust ekvivalenti nende õiguste temale andmise eest saanud pole. Miks võib siis riigiteenijalt tasuta võtta õigused, mis tema seaduslikus korras omandanud ja pealegi mitte tasuta, vaid

Pensionioiguste tasuta võõrandamine.

Ametnikule, kelle koht kaotatakse, tuleb anda uus koht samas ametkonnas; pole see aga võimalik, tuleb ta üle viia ametnike reservi (Riigiteen. sead. § 13). Reservis olles saab niisugune ametnik

endisest teenistuskohast edasi täie teenistustasu kolme kuu jooksul ja järgmise kolme kuu jooksul pool rahatasu, kui talle vahepeal pole leitud uut kohta, mis teenistustasu suhtes mitte alla kahe astme

tasu eest, sest paljade normeerimisel on riigi poolt pensionimaksmise kohustusega arvestatud ja palgad selleks kuluvate summade võrra väiksemad määratud, viimastel aastatel on riigiteenijad koguni sunnitud neistki väikestest palkadest veel 2% iga kuu pensionikapitali heaks maksuma, nii ütelda kahekordselt pensioniõiguse eest tasuma, samal ajal aga asunikule tasuta antud õigusi pühadeks ja puutumatuteks pidada?

Peaks olema selge, et niisugune seisukord kauem edasi kesta ei või. Riigil tuleb neile riigiteenijatele, kes mitte oma süü läbi või vabal tahtel riigiteenistusest lahkuma on sunnitud, õiglane tasu maksta pensioniõiguste kaotamise eest; neile riigiteenijatele aga, kes juba pikemat aega riigiteenistuses olnud, tuleb pensioni maksuma hakata, vaatamata sellele, et nad muidu veel ei vasta pensioniseaduse ettenähtud vanaduse (60 a.) ja teenistuse kestuse (25 a.) nõuetele, sest inimesel, kes juba 50 a. ümber vana ja kõik aeg riigiteenistuses olnud, pole enam palju väljavaateid erateenistuse leidmiseks, praegusel tööpuuduse ajajärgul aga muidugi mitte mingisuguseid. Niisugune küsimuse korraldus poleks mingi uudis. Välismaades on see juba ammu ühel või teisel kujul maksmas. Toome selle näiteks mõned andmed üksikute välisriikide kohta, mis praegu käepärast.

a. *Inglismaal* maksetakse ametnikule, kes on sunnitud teenistusest lahkuma asutuste ümberkorraldamise või personaali vähendamise tõttu, kui ta on teenistuses olnud vähemalt 10 a. täis pension, mis ta oleks saanud 60 aastast normaalooldes pensionile minnes. Neile kes on teenistuses olnud 2—10 a., maksetakse üheksa-aastasena ühe kuu palk iga teenistusaasta eest ja selle juure veel üks

kolmekümneendik aastapalka iga täie teenistusaasta eest.

b. *Kanadas* saab ametnik samuti 10 a. teenistuse järgi pensioniõiguslikuks. Ka siin saab ta pärast 10 a. teenistust täie pensioni, mis ta normaalselt oleks saanud 65 aastast pensionile minnes. Alla 10 a. teenistuse puhul maksetakse ühe kuu palk iga täie teenistusaasta eest.

c. *Itaalias* maksetakse sellistel juhtudel ainult ühekordset kahjutasu, milleks arvatakse üks kaheteistkümnendik viimati saadud aastapalka esimesest 4.000 liirist ja üks viieteistkümnendik ülejäävast osast iga täie teenistusaasta eest. Nii on näit. 30.000 liirilise aastapalka ja 20 teenistusaasta puhul toetus ümmarguselt 41.340 liiri.

d. *Šveitsis* saab ametnik pärast 15 a. teenistust pensioniks 46% viimatisaadud palgast, kusjuures see pension enamteenitud aastate järgi tõuseb kuni 70% palgast 30 a. teenistuse puhul. Alla 15 a. teenistuse puhul maksetakse ühekordse kahjutasuna 125% viimase aasta palgast, kui teenistus on kestnud 5—8 aastat, 150% viimase aasta palgast, kui teenistus on kestnud 8—12 a. ja 200% viimase aasta palgast, kui teenistus on kestnud 12—15 a.

e. *Taanis* saab ametnik, kelle koht kaotatakse, ühekordse kahjutasuna viimase aastapalka viieks aastat, mis ta 30 a. teenistuses on olnud.

f. *Lätiski* uue pensioniseaduse põhjal ametnikule, keda teenistusest vallandatakse asutuse likvideerimise, ümberorganisatsioonimise või koosseisude vähendamise puhul, hakatakse pensioni maksuma juba pärast 10. aastast teenistust 30% palgast, kusjuures iga järgneva teenistusaastaga pension 2% võrra tõuseb kuni 80% ülemmäärani.

Ülaltoodud arvesse võttes palume astuda samme Mõisaküla raudteelaste soovi rahuldamiseks.

Teie poolt tehtud korraldusist selles küsimuses palume meid lahkesti informeerida.

Informatsioon Läti transporttöölise organisatsioonide Liidu loomise tööseisest tulemusist.

Oktoobri kuu lõpul käis Tallinnas Läti raudteelaste Keskühingu esimees P. Zeibolts eesmärgiga informeerida meid Läti transporttöölise organisatsioonide liidu loomise tööseisest ja saada meilt informatsiooni Eesti transporttöölise organisatsioonide liidu loomise kohta. Selgus, et Lätis on moodustatud alaline transporttöölise organisatsioonidevaheline komitee, kes käib koos tarviduse järgi ja kus kõne alla tulevad üldtähtsusega küsimused. Ainelisil ja muil kaalutusil on transporttöölise organisatsioonide liidu loomine edasi lükatud. Eesti ja Läti transporttöölise organisatsioonide vahelise koostöö edustamise suunas peab komitee tarvilikuks vastastikkuse informatsiooni andmise vähemalt ükskord kuu ja iga kolme kuu tagant esindajate kokusaamist vaheldumisi Tallinnas ja Riias. Kõigest sellest on informeeritud I. T. F'i, kes omapoolt on lubanud igatpidi toetada Eesti ja Läti transporttöölise organisatsioonide vahelist koostööd.

Saadud informatsioon teatakse teatavaks käesoleva aasta kevadel Eesti transporttöölise organisatsioonide liidu loomiseks valitud toimkonnale, kes lähemal päeval kokku kutsutakse.

Keskühingu delegatsiooni raudteevalitsuse direktori ja uue teedeministri juures.

Keskühingu presiidium käis raudteevalitsuse direktori ja uue teedeministri juures selgitamas küsimusi varustuse, priisoidupiletite ja veduriteenijate paljade ümberkorraldamise kohta. Selgus, et varustuse kärpimise suunas mingisuguseid kindlaid kavu ei ole, peale kandmise tähtaegade pikendamise. Priisoidupiletite kohta käivad praegused määrused jäävad maksvaks ka edaspidi. Veduri- ja rongiteenijate paljade ümberkorraldamisele lubas uus minister suhtuda heatahtlikult.

Mitmesugust.

Üks palgavähendamise ja kriisi tulemusist.

Ameerika raudteede (sõe ja materjali- de suhtes) ja raudteelaste ostujõud, mis- sugune 1928. a. võrdus 12.756.000 dolla- rile päeva kohta, oli 1931. a. veel ainult 8.191.000 dollarit. Praegusel momendil on see ostujõud veelgi väiksem.

Šveitsi raudteelaste täiuslik üksmeel.

1. jaanuaril 1933. a. ühineb Šveitsi ve- durijuhtide ühine Šveitsi raudteelaste föderatsiooniga. See ühing on viimaseid enam-vähem tähtsamaid ühinguid, mis ei ole veel liitunud föderatsiooniga. Jällegi kord annavad šveitsi kolleegid meile head eeskuju.

Võrdlusi.

(I.T.F.) 1930. a. juunist kuni 1931. a. detsembrini said U. S. A. autoõnnetustel surma 53.650 inimest. Haavata said samal ajal 1.576.840 inimest. Seevastu aga tuli raudteel ette 1931. a. jooksul 150. miljoni reisija hulgas ainult 4 surmaga lõppenud õnnetujuhtumit.

Raudteelaste Keskühingu tegevusest.

Toetust Tapa raudteelaste kodule.

Novembri kuu esimesel poolel saabus Keskühingule Tapa raudteelaste kutseorganisatsioonelt kiri, milles paluti samme astuda igakuulise toetuse saamiseks 20 krooni suuruses Tapa raudteelaste kutseorganisatsioonide ruumide üüri, kütte j. t. kulude osaliseks katteks.

Keskühingu juhatus pööras raudtee- valitsuse poole, lootes saada toetust raud- teevalitsuse eelarves kultuuriliste tarvete rahuldamiseks figureerivast summast. Selgus aga, et seda summat on kärbitud 500 krooni võrra ja seetõttu raudteevalitsus ei saa rahuldada palvet.

Seepeale pööras Keskühing palvega Teedeministri poole astuda samme selleks, et kärpimist vähendataks 200 krooni võrra ja antaks see summa Tapa raud- teelaste organisatsioonile ühekordse toetuseks.

Maamõõtja Hans Lepiku asjus.

Maamõõtja Hans Lepik'ult saabus Keskühingusse kiri palvega astuda selleks vastavaid samme, et temale võimaldataks tutvuneda süüdistusmaterjaliga tema ja A. Nokkur'i vahel tekkinud konflikti puhul, samuti uurimismaterjaliga tema töövõljalikuse kohta.

Keskühing esitas selles asjas raudtee- valitsuse direktorile alljärgneva kirja:

„Toetudes suusõnalistele läbirääki- mistele Teiega maamõõtja H. Lepik'u asjus on meil au pöörata Teie poole all-

järgnevaga. Maamõõtjale H. Lepik'ule on teatatud, et juurdlus tema asjus on lõpetatud ja otsused olevat tema kahjaks tehtud. H. Lepik palunud võimaldada temale tutvuneda süüdistusmaterjaliga ja komisjoni otsuste motiividega ning teha võimalikuks temale esitada oma vastu- väited. Seda aga H. Lepik'ule võimalda- tud ei ole. Ülaltoodud arvesse võttes palume Teie korraldust, et enne lõpuliku otsuse tegemist võimaldataks maamõõt- jale H. Lepik'ule tutvuneda tema kohta ülessestõtetud süüdistusmaterjaliga ja esitada oma vastuväited. Teie poolt teh- tud korraldustest palume lahkesti meid informeerida.“

Mõisaküla raudteelased soovivad senise raudtee lepingulise hambaarsti Sparvart'i asetamist hambaarst L. Matvejeva'ga.

Nagu „Side“ lugejail teada, astus Keskühing vastavaid samme raudtee pea- arsti juures Mõisaküla raudteelaste soo- vil, et Mõisakülla saaks määratud uueks lepinguliseks hambaarstiks dr. L. Matve- jeva. Peaarst nõudis asja selgituseks lähemaid andmeid. Nüüd on täiendavad andmed saadud ja Keskühing esitas pea- arstile järgmise kirja.

„Tagasi tulles Teie kirjale nr. 913 — 28. sept. 1932. a. saadame sinjuures ära- kirjad Mõisaküla raudteesoole teenijate avaldusist hambaarsti Sparvart'i kohta, milledest on näha, et kogu Mõisaküla raudteelased soovivad näha L. Matveje- va't lepingulise hambaarstina, kusjuures kõik asjaolud on arvesse võetud ja kaa- lutud.“

Prantsuse ametnike palgavõitlus.

Ähvardavad passiivse vastupanu ja boikotiga.

Prantsuse riigiteenijate vabaametihinguline kutseorganisatsioon — Fédération Générale des Fonctionnaires — pidas 10.—12. nov. s. a. Pariisis oma järjekorralist kongressi. Kuna Prantsusmaalgi teatud ringkondadest järjekindlalt nõutakse ametnike palkade kärpimist, siis moodustas palgavõitluse küsimus kongressi arutuste peateemi. Kuigi prantsuse ametnikel seni on õnnestunud tagasi lörjuda kõik kallaletungid nende palkadele, on valitsuse poolt parlamendile esitatud 1933. a. eelarves nüüd ometiigi ette nähtud palkade ja pensionide vähendamine 1,4 miljardi võrra, kusjuures palgad kuni 12.000 fr. kärpimata jäävad, üle 12.000 fr. palku aga kärbitakse 2, 3, 5, 7 ja 10% võrra, olenedes palga suurusest. Samuti kärbitakse kõiki esinduslisatasusid 10% võrra ja kõiki muid lisatasusid, välja arvatud perekonnaabirahad, mis puutumata jäävad, 20% võrra. Need kavatsused on ametnikkonna meeleolu muidugi ärevaks kütnud ja kui juba möödunud suvel, juuni kuus, organisatsioonide juhtidel suure vaevaga õnnestus ära hoida ametnike streiki, siis on nüüd see veel raskemaks muutunud. Föderatsiooni peasekretär sellepärast kohe kongressi alul väga energiliselt hoiatas valitsust. Ta ütles: „Mina ei taha arvestada meie kaotuse võimalusega, sest meie oleme tugevad küllalt ja meil on küllalt abinõusid, et valitsust taganema sundida, kui see vastupidistele ootustele vaatamata oma kava juure peaks jääma. Valitsus leiaks oma vastas terve ametnikkonna, kaasaarvatud politsei ja kaitseväge.“

Kõige üksmeelsemat pooldamist leidis kongressil referaat, milles nõutakse kõigi palgateenijate ühise fronti loomist ja rõhutatakse, et edaspidises võitluses ametnikkond ise omapoolt rohkem aktiivsust ja initsiatiivi avaldaks ja seda mitte ükski keskorganisatsioonelt ei nõnaks.

Vastuvõetud resolutsioonis kiideti selles referaadis esitatud ametihingulised ja poliitilised sihtjooned ühel häälel heaks.

Ühes järgmises resolutsioonis määrati kindlaks edaspidise palgavõitluse taktika, mis suuresti sarnane on meilgi tarvituks võetud taktikaga. Nii on sealgi ette nähtud miitingute ja avalikkude meeleavalduste korraldamine, alalise aktsioonikomitee moodustamine, nende ettevõtete ja nende saaduste boikoteerimine, kes propageerivad palkade vähendamist jne., ning viimase võitlusabinõuna passiivse vastupanu korraldamine.

Täienduseks sellele võiksime juure lisada, et prantsuse valitsus ei kavata eelarvet sugugi ükski palgateenijate arvel tasakaalustada. Nagu nägime ülemal, on ettepanud kärpimised õige mõõdukad ja väikepalgalisi peaaegu ei taha. Kuid valitsus ei taha praeguse kriisiaja raskusi sugugi otsekohe ka mõne teise rahvakihhi kanda veeretada, vaid raskustest ülesäämisel on peaabinõuks valitud laenude tegemine, mida võimalik on majandusliku tõusu ajal likvideerida, kus see hoopis valutum.

Nii on kavatsatud eelarve tasakaalustamiseks: 1) kärpida eelarves ettenähtud materjaalkulutusi 0,5 miljardi võrra; 2) maksustamisest kõrvalehoidmise vastu tarvitusele võetavate abinõude kaudu saada uusi tulusid 1 miljard; 3) uutest maksudest (tulumaksu kõrgendamine, autotranspordi maksustamine jne.) saada 1,5 miljardi; 4) mõningate avalikkude tööde viimisega erieelarve arvele, milleks laenua muretseda 1,5 miljardi; 5) pensionikassa moodustamine, mille tegevuskapital samuti laenuteel muretseda; sellega väheneksid eelarvekulud 2,1 miljardi võrra; 6) ametnike palkade ja pensionide vähendamisega, nagu ülemal tähendatud, vähendada kulusid 1,4 miljardi võrra.

Seega on 6,5 miljardist, mis eelarve tasakaalustamiseks vaja, ette nähtud laenua koguda 3,6 miljardi ja 1 miljard maksude varjamise võimaluste kitsendamise teel.

Globetrotter.

Väärnähetest piirkondades.

Meile kirjutatakse raudtee 79. piirkonnast:

„Puudusid palgaraamatuid kontramargid ja ei antud töölilisele palgaraamatuid õigel ajal kätte, mille läbi töölised kaotasid ühe prüsoidupileti saamise õiguse. Seda nõudma hakates vallandas teemeister töölised, krediitide puuduse ettekäändel, seepeale vaatamata, et jaoskonna juhataja tegi korralduse tööliskogu kirja peale nr. 18, et mitte vallandada, vaid vähendada tööpäevi nädalas. Seda 79. piirkonna teemeister Osol ei võtnud arvesse ja talitas oma tahtmise järele. Kui koosolekul küsiti jaoskonna juhatajat, miks hra Osol nii talitas, siis vastas ta: „see on lätlaste pikk jonn.“

Oktoobri kuu teisel poolel selgus, et krediite on, sest teemeister võttis kuus töölisi juure nende samade krediitide arvel, kus vallandas augusti kuu lõpul 2 töölisi. Kui nüüd jälgrida Osol'i tegevust, siis tuleb välja, et ei ole sellega mitte kokkuvõetud tehtud, vallandas augusti kuu lõpul 2 töölisi ja oktoobri kuu lõpul võttes kuus töölisi juure, vaid on sellega tehtud raudteele kahju, sest need valland-

atud töölised olid juba vilunud ja varemalt raudteel teeninud vahetpidamata 5 aastat. Ainult kaitsevües oleku ajal olid ära ja vabanedes hakkasid jälle raudteel töötama. Aga hra Osol ei võta arvesse enne kaitsevääteenistusse minekut raudteel teenitud aega ning hakkab arvestama aega sellest ajast, millal peale kaitsevääteenistuse hakkasid raudteel tööle. Need juhustlikud töölised, kes juure võeti endiste asemele, on raudteetöös vilumata ja selle all kannatas raudtee. Tööliskogule ei lausunud sellest sõnakestki, mis on muidugi seaduse vastane. Ja krediitide kohta on võrdne kui ta need 2 töölisi oleks jätnud tööle 3 nädala kumbagiti ja oleks jätnud juhustlikud töölised oktoobri kuus võtmata.

Koosolekul jaoskonna juhatajalt selle peale seletust küsides, vastas jaoskonna juhataja: „see tuleb sellest, et 79. piirkonna teemeister on lätlane ja ei oska õiget eestikeelt.“

Samas piirkonnas töötavad töölised mõnikord 56 tundi nädalas. Selle kohta teemeistrilt seletust küsides, vastab ta järgmiselt: „48 tundi töötas tööline T. K. T. seaduse alusel. Pühapäeval 8 tundi

töötas teevahi kohusetäitjana ja esmaspäeval vanema töölise kohusetäitjana. Need ei käi T. K. T. seaduse alla.“ Töölise arusaamisel ei ole see õiglane“.

Samast 79. piirkonnast kirjutatakse raudteearsete maaribade rendile andmisest eraisikule:

„137 kilom. kuni 141 kilom. oli antud kasutada Ants Kuningale heinamaana, kes selle ka ära niitis ja heinad koju viis. Missuguse rendilepingu alusel ning kui kallilt ja kuhu see raha läks, seda meie ei tea.“

Teine kasutaja oli Peet Volt, kes kasutas 143, 700 — 144 klm. heina- ja karjamaana alates 1. juunist kuni 10. okt. s. a., kus kannatada said hekiks istutatud kuused ja raudteeäärne kraav, mida lehm keti otsas ilma valveta kinni olles puruks ja täis sõtkus. Kuhu rendiraha läks ja kuipalju, seda meie ei tea.

Kolmandaks kasutajaks oli Karl Kull, kes kasutas 145 klm. oleva kasarmu pärali olevat aiamaad. Varemalt oli see aiamaa kasutatud sealt kasarmu töölisel Joh. Voldil, kes ümber paigutati Laiksaare eesttöötajate kohale ja tema asemele tuli Hendrik Kopp 1932. a. jaanuaris ja sellega oleks õigus Kopp'ale eelpoolnimetatud maa kohta. Aga teemeister temale seda ei annud, vaid andis eraisikule kasutada, seepeale vaatamata, et H. Kopp nõudis maad omale. Mis tasu eest oli see maa renditud ja kuhu tasu läks seda meie ei tea“.

Järelduste tegemise eelpooltoodust jätame nende hooleks, kelle kohustustesse see kuulub.

68. piirkonnast kirjutab tööline Voldemar K.:

„25. septembril 1932. a. VI liini jaoskonna üldkogu koosolekul mina Voldemar K. rääkisin väärnähtuste kohta 68. piirkonnas. Tagasi tulles teenistuskohta, teemeister Kirs 26. septembril s. a. Märjamaa jaama ees mitmete tunnistajate juuresolekul sõimas mind koosolekul avaldatud mõtete eest „tribunaali kohtu esimeheks“ ja „kommunistiks“. Mind valiti koosolekul piirkonna usaldusmeheks ja töölisvanema kandidaadiks“.

Kas hra Kirš ei võtaks vaevaks lähemalt seletada, missugustel motiividel ta ristas Voldemar K. kommunistiks?

Prantsuse raudteelaste vasturünnak palgakärpimisele.

(I. T. F.) 23. oktoobril ilmusid kogu Prantsusmaal prantsuse raudteelaste föderatsiooni poolt väljaantud teadaanded. Igalpool võitlevad raudteelaste palga- ja töötingimuste suhtes ähvardavate kitsenduste vastu: 2.000 raudteelast Lille'is, 1.000 Périguex'is, 2.000 Boulogne'is, 1.000 Rouen'is, 1.500 Rennes'is ja 1.200 Tours'is. Valenciennes'is, Charleville'is, Marseille'is, Belfort'is, Bordeaux'is, Strassburg'is, Caen'is, Tergnier'is igalpool korraldasid raudteelased demonstratsioone ning võtsid vastu resolutsiooni milles protesteeritakse raudteelaste kahjuliku majanduse- ja palgapoliitika vastu, samuti vaatamata tegevusedefitsiidile asetleidnud dividendide maksimise vastu. Peale nende, provintssides korraldatud massiliste demonstratsioonide, peeti ka Pariisis 27. oktoobril s. a. suur protestikoosolek.

Kas oleme õigustatud pidama võitlust palkade kärpimise vastu.

Alles hiljuti avaldati ajakirjanduses riigi statistika keskbüroo kokkuvõteted riigi sissetulekute kohta käesoleva eelarveaasta esimese seitsme kuu jooksul. Nendest on näha, et kõigjal on suur tagasimine. Võrreldes möödunud aastaga on tänavav tulusid laekunud vähem 20%. Iga kuu laekub tulusid keskmiselt umbes 1,5 miljonit krooni vähem kui on nähtud ette eelarves. Kui niiviisi edasi läheb siis on aasta lõpul üldine sissetulek 18 miljonit krooni vähem loodetust. Tegelikult puudujäägi vältimiseks kärbitakse kogu aeg eelarve kulude osa. Ka hädavalajalisi kulusid lükatakse edasi. Üldine arvamine seisukorra kohta on, et järgnevad kuud on kibedamaid riigi majapidamises.

Nagu eelpooltoodust näha on tuleviku väljavaated sünged. Tahtmatult kerki küsimus — kas oleme sarnase olukorra juures õigustatud pidama võitlust palkade kärpimise vastu. Võib olla, et peaksime leppima kõigi kärpimiste kavatsustega, mis vabariigi valitsusel tagavaras.

Enne vastuse andmist sellele küsimusele lubatagu lühidalt tähendada järgmist.

Kõige suuremad riigiteenijate palkade kärpimise nõudjad on asunikud, järjelikult see eesti rahva kiht, kes ise riigikassalt kõige rohkem on saanud. Viimases „Side“ numbris, artiklis „Kes elavad üldisuse kulul?“, tõime mõningaid andmeid selle kohta missuguseid soodustusi asunikud on saanud riigilt. Nendest on näha, et ainult metsa, metsamaterjali ja maade ostuhinna arvel asunikud on saanud riigilt umbes 76 miljoni kroonilise kingituse! Vaatamata sellele kestab järjest edasi igasuguste kergenduste tegemine ja soodustuste andmine põllupidajatele s. o. peamiselt asunikele. Enne riigikogu laialiminemist võeti kiires korras vastu mitu seadust põllumajanduse abistamiseks.

Kuidas on lugu tööstus-, kaubandus- ja muu äriettevõtetega? Ka sinna on antud miljardeid rahva raha, millest suurem osa kirjutatakse korstnasse.

Kuna nüüd majanduslikku ja poliitilist ülivõimu oma käes hoidvad kihid on saanud kogu aeg ja saavad veelgi riigilt igasuguseid soodustusi ja toetusi, on palgateenijad pidanud leppima näljapalkadega, palkadega, mis madalamaid kogu tsiviliseeritud maailmas. Palgateenijatele on alati räägitud, et Eesti riik on vaene ja sellepärast ei jõua ta maksta suuri palku oma teenijatele; et tööstus kiratseb, töötab kahjudega ja selletõttu ei või ta maksta töölisile kuigisuuri palku. Pealegi olevat vaja korjata tagavarakapitali tööstuse arendamiseks. Ühe sõnaga, palga-

teenijad pingutagu püksirihma ja pidagu suu kinni.

Mis aga nüüd on selgunud. On selgunud, et näiteks tekstiiltöösturid lõikasid hiigla kasusid, mis nad ei mõtelnudki tarvitada tööstuse arendamiseks, vaid oma isikliku luksusliku elu tarvete rahuldamiseks ja mis üle jäi, see toimetati väljamaa pankadesse. Näiteks ajal, kus palgateenija on tihti sunnitud hirmu tundma mõne kroonilise väljamineku üle, tekstiiltööstuse direktor kõige suurema rahuga ehitas omale 50 miljoniist jahti. Riigile laenude tagasimaksmise peale ei mõeldagi. Ei mõtle seda ka asunikud. Kuidas on nende kihtide ohvrimeelsusega selle kohta kõneles h-ra riigivanem riigikogus.

Kõigest eelpooltoodust võime teha järgmise kokkuvõtte.

Kui olid hädad ajal siis pumbati riigikassast laenusi, toetusi ja lõigati suuri kasusid. Samal ajal makseti palgateenijatele näljapalku. Nüüd, kus ajad on muutunud kitsaks ja oleks tarvis toetada riiki, ei mõtlegi laenusid ja soodustusi saanud kihid riigi toetamisele vaid nõuavad ikka uusi toetusi juurde, vähendavad palgateenijatele neidki näljapalku ja nõuavad riigilt riigiteenijate palkade vähendamist.

Nüüd vist ei ole meil enam raske anda vastust küsimusele kas peame võitlema palkade kärpimise ja töö tingimuste halvendamise vastu või mitte. Mitte kunagi ei saabu aega, kus palgateenijatele vabatahtlikult maksetaks korralikke palku, ilma et palgateenijad sunniks oma pere-mehi seda tegema. See aktsioon on maksev niihästi eraettevõtete kui riigiteenijate ja tööliste kohta. Kui palgateenijaid senini on kooritud, siis just sellepärast, et nad olid nõrgasti organiseeritud ja ei kujundanud enestest jõudu. Palkade suurus oleneb ainult jõudude vahekorra-st. Meie ei tohi lasta suigutada ennast passiivsusele hädaldamistega riigikassa seisukorra üle.

Kas oleme meie, riigiteenijad ja tööli-sed, süüdi selles, et sarnane seisukord on tekkinud? Kas ei ole meie juba aastaid oma koosolekul ja ajakirjades osutanud neile väärnähetele meie riigi- ja rahva majanduslikus elus, mis nüüd juba otse kisedavaiks on muutunud. Riigijuhid on aga kõigele sellele kurdiks jäänud. Nüüd ei oska nad midagi targemat võtta ette kui vähendada meie näljapalku.

Riigiteenijad, meie oleme õigustatud, meie oleme kohustatud võitlust pidama oma palga ja töötingimuste halvendamise püüete vastu. Palkade vähendamine ei paranda vaid süvendab kriisi. Saadagu ometigi ükskord sellest aru!

Kongressil oldi arvamisel, et viimane kõigest ettetoodust teeb vastavad järeldused Suija kohta. Näib, et see lootus oli petlik. Suija teguviisid ei ole põrmugi paranemist ilmenud, vaid see on sarnaseks kujunenud, mis üldise pahameele Valga raudteelaste seas on kutsunud esile. 6. novembril k. a. Tallinnas peetud liiniteenijate usaldusmeeste koosolekul nõuti Keskühingult kõige kiiremas korras sammude astumist selleks, et Suija asetataks arstiga, kes oma nimetust väärrib. Keskühing pani ette kaebajaile kinnitada omi kaebusi kirjalikult. See on nüüd sündinud. Ka teistelt teenistuse aladelt teenijate kaebusi Suija üle on Keskühingule saadetud. Olukorra valgustamiseks lubatagu tuua esile mõningad väljavõtetud neist kaebustist.

Haigestus tööline T. abikaasa niivõrt raskesti, et ei suutnud ise minna ambulantsi. T. viis kojukutsumise bülletääni kell 8.30 ambulantsi arst Suija'le. Viimane ilmus haige juure kell 18. T. abikaasa tervisline seisukord muutus ikka halvemaks. Käesoleva aasta sügisel oli ilme, et haige on vaja saata haigemajja ravimisele. Seda tunnistas ka kohale ilmunud velsker, kuid arst Suija, kes alles järgmisel päeval kell 14 haige juure ilmus, ei tahtnud kuidagi viisi nõustuda haige saatmisega haigemajja. Haige järelevaatamine olnud väga toores. Selle kohta kirjutab tööline sõna-sõnalt: „haige katsumine oli dr. Suija poolt niivõrt metsik, et haigelt tema katsumise puhul üliinimlikud karjatused järgnesid ja pärast katsumist haige nõrgenes“. Ainult pärast pikemat puiklemist ja tööliste energilist nõudmist nõustus arst Suija haigemajja saatmisega.

Tööline K. käis mitu korda arst Suija juures sisemiste teravate valude pärast. Kuid Suija ristas töölist igakord laisaks ja joodikuks. Ükskord ähvardas isegi politseiga. Nii kestis see edasi kuni viimaks ometigi tuli tööline saata kliinikusse, kus ta ka praegugi viibib. Ka seekord sündis kliiniku saatmine „peale pikemaiaid vaie-lusi“ — nii kirjutab tööline.

Rongiteenija P. poeg põdes rasket haigust. Nii kaua kui võimalik oli käidi poisiga ambulantsis. Viimaks aga seda enam ei lubanud poisi tervisline seisukord ja arst Suija'le saadeti kojukutsumise bülletään 15. sept. k. a. Suija ei ilmunud hoopiski haige juure. 2. nov. k. a. laps jäi uuesti raskesti haigeks ja arstile saadeti kojukutsumise bülletään. Et aga raudteearst ei ilmunud, siis kutsus P. kohale eraarsti G., kes ka kohe ilmus ja leidis lapse seisukorra väga raskena. Ainult õhtul pärast teistkordset kutset ilmus haige juure raudtee arstiabi, kes ka tunnistas lapse seisukorra väga hädaohlikuks. 3. nov. kell 9 ilmus P. ambulantsi arst Suija juure ja palus teda tulla haiget last vaatama. Suija lubas tulla kell 11, tuli aga kell 13.30. Ent juba kell 13 suri laps. 5. nov. k. a. läks P. ambulantsi tooma arst Suija'lt surmatunnistust lapse kohta. Suija vastas, et ta ei ole last arstinud ja seepärast tunnistust ei anna. P. võttis tunnistuse arst G-lt. P. lõpetab oma kaebuse järgmistes sõnadega: „olen arvamisel, et kui meie jaoskonna arst oleks oma kohustusi heasüdamlikult ja ajalt täitnud, oleks, võib olla mu pojake praegu elanud“.

Neist näidetest peaks jätkuma selleks, et saada selget pilti olukorrast, missugune valitseb Valga arsti jaoskonnas. Tahtmatult tekib küsimus, mispärast ei näe ega kuule sellest midagi meie peaarst. Või ei huvita teda kõik see, mis sünnib küsil väljaspool Tallinnat. Rahul-

Raudtee paarst peaks tundma huvi selle vastu, mis sünnib arsti jaoskonnades.

Uskumata lood Valga jaoskonnas.

Peaaegu igal raudteelaste üleriiklikul kongressil on avaldatud rahulolematust raudtee arstide hoolimatuse, puuduliku asjatundmise ja haigetega ebakohaselt ümberkäimise üle. Umbes paar aastat tagasi rahulolematust oli üldine ja ilmnis väga teraval kujul. Kongressil viibis direktor, kes oli väga üllatatud kõigest sellest, mis seal ette toodi. Ta lubas oma-

poolt kohe astuda samme väärnähete kõrvaldamiseks. Ka peaarst viibis kongressil. Ja tõesti, pärast kongressi oli märgata teatavat paranemist. Kuid juba käesoleval aastal aprillis peetud kongressil jälle tõsteti kaebusi raudtee arstide tegevuse kohta. Seekord arvustati teravalt Valga jaoskonna arsti Suija tegevust. Arvustamist kuulas pealt peaarst.

olematus arst Suija tegevusega on niivõrt suur ja üldine, et peaarst oleks pidanud sellest ka midagi kuulma, kuigi oletada, et ta kõik selle unustas, mis Suija kohta esile toodi käesoleva aasta raudteelaste üleriiklikul kongressil. Igatahes teenijad on kaotanud lootuse abile peaarsti poolt ja on seetõttu asunud olukorra parandamisele teisel teel. Praegu jätkatakse andmete kogumist arst Suija tegevuse kohta, et nende varal nõuda Suija asendamist arstiga, kes suudab ja

tabab omi kohuseid korralikult täita. Suijal puudub selleks huvi ja tahtmine, sest ta on varandusliselt kindlustatud ja paneb peaarõhku erapraktikale. Seepärast ta ei suudvatki õigel ajal ilmuda haigete juure koju kutsumiste puhul. Peale haigete vastuvõtmist ambulantsis ta kohe minevat koju erakabinetis haigeid vastu võtma ja alles siis kui tal õhtul aega üle jääb, ilmuvad ta haigete raudteelaste juure. Nagu eelpooltoodud, mõnikord ei reageeri ta üldse kojukutsetele.

prüpiletite kasutajate taktitundest, tagasihoidlikkusest, arusaamisest maksuliste piletitega sõitjate õigustest ja nende õiguste austamisest oleneb ära kas vähenetakse piletite arvu ja võetakse ette muudatusi klasside jaotuses või mitte. Paneme seda kõigile raudteelasile südame peale nende eneste huvides. Peaks aga leiduma korraldajaid ja hoolimatult talitajaid maksuliste piletitega sõitjate suhtes, siis on iga raudteelase kohus nende nimed tuua avalikkuse ette ja naelutada kinni nende hukkamõistetav teguviis.

Ametnike kongress Saksamaal.

Ägedad vaidlused parteipoliitilise neutraliteedi ümber.

Saksa ametnike suurim kutseorganisatsioon — Der deutsche Beamtenbund, — mille liikmeid umbes sama palju, kui meil Eestis üldse elanikke, s. o. umbes 1 miljon, pidas selle kuu alul oma kongressi, mis kaks päeva kestis.

Teatavasti on Saksamaal sisepoliitiline olukord õige ärev ja sellest tingituna mitmesuguste poliitiliste voolude vahekorrad väga teravad. Nagu arvata võis, kajastus see ka kongressi töödes. Otsekohese põhjuse selleks andis suurimate saksa ametühingute üleskutse, mis avaldati 20. juulil s. a., kui teatavaks sai Preisimaa põhiseadusliku valitsuse tagandamine ja asendamine riigikomissariga, mille tõttu halvemal juhul oli karta kodusõja puhkemist. Selles üleskutses lubati kõik abinõud tarvitusele võtta praeguse demokraatliku riigikorra kaitseks. Teiste seas kirjutas sellele üleskutsesele alla ka Saksa ametnike liit, kuid oli hiljem sunnitud oma allkirjast loobuma rahvussotsialistlike ametnike ringkondade survele, kes selles nägid liidu parteipoliitilise erapooletuse rikkumist. Muidugi sünnitas see viimane samm jälle suurt ärevust teisitõtlejate ametnikkude seas, kes selles omakord nägid liidu sattumist rahvussotsialistide sõiduvette. Sellepärast oli loomulik, et need kääriwad lahkumised niid kongressil juba alguses äreva meeleolu löid. Esimene päev möödus siiski enam-vähem rahulikult, kuid teisel päeval tuli oodatud plahvatus, mis viis meeled nii ärevile, et osa kongressi saadikuid mõneks ajaks koosolekult lahkus. Kulissidetaguste sobituste mõjulusel jõuti lõpuks siiski nii kaugele, et avalik liidu lagunemine ära suudeti hoida ja vastu võeti kompromiss-otsus, milles ainult

rõhutatakse, et liidu organid edaspidi veel suuremat rõhku peavad panema parteipoliitilise erapooletuse hoidumisele ja et enne kaugeleulatavate sammude astumist juhatust nõutaks selleks liidu sellekohaste organite nõusoleku. Nii jõuti küll säilitada liidu väline ühtlus, kuid liidu võitlusvõime on igatahes märksa halvutatud, ehkki resolutsioonis rõhutatakse vajadust, säilitada niihästi liidu ühtlust kui ka tegevust (einig und stark zu erhalten).

Arvatavasti oleksid lahkumised veelgi teravamad ja lahkumineki veelgi lähemal olnud, kui viimase aja poliitilised sündmused meeleolusid kainestavalt poleks mõjutanud. Rahvussotsialistlik palavik on alanemas kõigis rahvakihtides (nagu seda viimased valimisedki tõendasid), eriti aga ametnikkonnas ja seda peamiselt nende eeskujude tõttu, mida pakub rahvussotsialistlik ametnike-poliitika neis osariikides, kus nad võimule saanud, näit. Oldenburgis.

Liidu juhataja W. Flügel, kes sellel kohal juba 10 a. olnud, valiti tagasi suure hääleteenamusega (272 häälega 329-st, 44 erapooletu juures). Tagasi lükati ka peaaegu ühel häälel rahvussotsialistide ettepanek, tagandada liidu direktor Lenz ja ajakirjanuse juht Hegslein.

Vastuvõetud otsustes rõhutatakse muuseas ametnike palgakärpimiste lubamatust, kuna sellega vähendatakse siseturu ostujõudu ja nii majanduskriisi ja tööpuudust aina suurendatakse. Samuti protesteeritakse energiliselt ametnike põhiseaduslikult garanteeritud õigusliku seisukorra halvendamise ja kutseametnikkonna kui niisuguse aluste kõigutamise vastu. *Globetrotter.*

Raudteelaste priisõidupiletite kärpimist ei tule.

Nii kui juba ajalehist teada, jättis uus teedeminister L. Johanson raudteevalitsuse poolt väljatöötatud uue priiveo määruste kava kinnitamata. Seega jääb siis priiveo suhtes kõik vanaviisi. Peab tähendama, et ka endine minister J. Raudsep uute määruste kava kinnitamisega ei rutanud, kuigi tal täielik võimalus oli neid kinnitada.

„Side“s on mitmel korral priisõidupiletite küsimuse kohta sõna võetud ja seda küsimust igakülgset selgitust. Seepärast ei ole enam vajadust selle küsimuse juures pikemalt peatuda. Ainult piletite kasutamise puhul tähelepanud väärnähutuste kohta lubatagu lühidalt tähendada järgmist.

Kuigi ametlikult poolt väärnähete

juhtumite ettetoomisest liialdamise tendentsi avaldub, ei saa siiski salata, et on tulnud ilmsiks ebasoovitavaid nähteid, mis tulevikus ei tohiks enam aset leida. Seda küsimust on arutanud ka Raudteelaste Eesti Vabadussõjalaste Liit, võttes vastu järgmise resolutsiooni:

„Pöörata Raudteelaste Keskühingu juhatuse ja sinna mittekuuluvate raudteelaste organisatsioonide juhatuste poole üleskutsega, et viimasel oma liikmeid priisõidupiletite kasutamisel vastavale korrale kutsuks, et hoida ära vähematki rahulolematust priisõidupiletite kasutamisel, eriti selles osas, mis puudutab teise klassi prüpiletite saajaid.“

On selge, et edaspidi suurel määral

Riigiteenijale uued palganormid.

22. nov. käis majanduseminister A. Jürmani jutul riigiteenijate keskkliidu ja Tallinna riigiteenijate esindajate delegatsioon, koosseisus: Rutnik, Lepp, Milistfer ja Kalman.

Tunnipikkusel jutuaJamisel selgitati valitsuse praegust majanduslikku kava, ühenduses majanduseministeeriumi poolt eelarve tasakaalustamiseks astutavate sammudega. Eriti raskeks osutus käesoleva eelarveaasta tasakaalustamine. Konkreetsemaid samme tulude tõstmiseks ja kulude vähendamiseks astub valitsus peale volituseaaduse saamist riigikogult. Riigiteenijate palkade vähendamine on jätud seni viimaseks abinõuks. Kui ka siin kärpida tuleb, siis eeskätt vähendatakse sõidu- ja päevarahasid ning normeeritakse korteri ja varustuse näol saadavaid tasusid.

1. jaanuarist kavatakse peale panna kõigile maksujõulistele kodanikkudele ja ettevõtetele erimaks. Sissetulekud sellest maksust on mõeldud kasutada eelarve tasakaalustamiseks ja tööpuuduse pehmen-damiseks.

Samuti kavatakse ümber korraldada ühtlustamise mõttes riigiteenijate praegu maksvad palganormid, arvesse võttes siinjuures ka naturaaltasusid (korteri, varustus jne.).

Uus palgareedel hakkaks maksma arvatavasti 1. aprillist 1933. a. ja selle õiglasemaks koostamiseks lubas majanduseminister kutsuda osa võtma eeltöödest ka riigiteenijate kutseorganisatsioonide esindajaid.

Küsimusele, kas teenistusevanuse taasu makstakse välja detsembris, vastas minister, et väljamaks sünnib küll enne pühi, kuid kas täielikult või osaliselt, see oleneb riigikassa rahalisest seisukorrast. Üldse jäi kutsetegelastele mulje, et minister peab riigiteenijaisse puutuvate küsimuste lahendamisel tulevikus vajalikuks ka riigiteenijate kutseorganisatsioonide kaastööd.

Transportharude koostöö.

(I. T. F.) Ameerika Ühendriikide hoiukassad ja kindlustusseltsid moodustasid n. nim. rahvusliku transportkomitee, mis-sugune võtab oma uurimuse alla kõik transportvahendid — raudteed, tänav-, vee- ja õhusõidukid. Sellega tahetakse saada selgust raudteede seisukorrast ning leida väljapääsute sellest kriisist, mida peavad läbi tegema praegusaja raudteed. Edaspidi teeb komitee võrdluse üksikuli transportharudel töötavate tööliste palkade kohta. Sarnast algatust võime ainult tervitada.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Keskühing.

Kirjastuse o-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.